

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 23 november 1918 kl. 6 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående extra krigstidstillägg för senare halvåret av 1918 åt pensionerade lärare och lärarinnor vid folk- och småskolor m. fl. jämte i ämnet väckta motioner.

Uti en till riksdagen avlåten, den 25 oktober 1918 dagtecknad proposition (nr 6), vilken hänvisats till förberedande behandling av första särskilda utskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels för beredande av extra krigstidstillägg för tiden från och med den 1 juli till och med den 31 december 1918 åt sådana f. d. befattningshavare, som avses i Kungl. Maj:ts kungörelse den 31 maj 1918 (Svensk författningssamling nr 394) angående krigstidstillägg för år 1918 åt pensionerade lärare och lärarinnor vid folk- och småskolor m. fl., å extra tilläggsstat för år 1918 under tionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag å 258,000 kronor;

dels förklara, att det extra krigstidstillägget skall till vederbörande f. d. befattningshavare eller, om han efter juni månads utgång avlidit, till hans storbhusdelägare utgå med en tredjedel av vad å 1918 års senare hälft belöper av den pension eller det årliga understöd, varå krigstidstillägg beräknas enligt omförmälda kungörelse den 31 maj 1918, dock att det extra krigstidstillägget icke må överstiga 250 kronor;

dels ock besluta, att i fråga om det extra krigstidstillägget skall i *Bihang till urtima riksdagens protokoll 1918. 11 saml. 1 avd. 5 häft. (Nr 6—8.) 1*

övrigt i tillämpliga delar gälla vad angående krigstidstillägg finnes stadgat i nyssberörda kungörelse; dock med iakttagande

att det extra krigstidstillägget skall enligt de i det föregående angivna grunder utgå jämväl till sådan f. d. lärare och lärarinna, vilken, enligt beslut av 1917 års riksdag, för år 1918 erhåller understöd utöver vederbörande eljest tillerkända pensions- och understödsförmåner, samt

att den, som efter utgången av juni månad 1918 avgått med pension, å denna erhåller extra krigstidstillägg med ett belopp, motsvarande vad han i sådant avseende skolat uppbära, om han den 1 juli 1918 redan varit pensionerad, minskat med det extra krigstidstillägg, han såsom befattningshavare efter sistnämnda dag åtnjutit.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I anledning av förevarande proposition hava inom andra kammaren **Motioner.** väckts följande motioner, nämligen

nr 39, av herrar *Hansson* i Mora—Noret och *Berglund*, vilka hemställt, att riksdagen måtte i anledning av förevarande proposition besluta, att extra krigstidstillägg för tiden från och med den 1 juli till och med den 31 december 1918 åt sådana f. d. befattningshavare, som avses i Kungl. Maj:ts kungörelse den 31 maj 1918 (Svensk författningssamling nr 394) angående krigstidstillägg för år 1918 åt pensionerade lärare och lärarinnor vid folk- och småskolor m. fl., må utgå med ett belopp av 400 kronor till varje sådan pensionär; samt

nr 42, av herr *Waldén*, som hemställt, att riksdagen måtte

dels höja det i Kungl. Maj:ts proposition nr 6 begärda förslagsanslaget för beredande av extra krigstidstillägg för senare halvåret av 1918 åt pensionerade lärare och lärarinnor vid folk- och småskolor m. fl. till 550,000 kronor,

dels förklara, att det extra krigstidstillägget skall till vederbörande f. d. befattningshavare utgå med 100 kronor utöver vad Kungl. Maj:t i nyssnämnda proposition föreslagit, dock att det extra krigstidstillägget icke må överstiga 350 kronor, samt i övrigt enligt de bestämmelser och villkor, Kungl. Maj:t föreslagit.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna

Förevarande proposition avser följande personalgrupper, nämligen f. d. lärare och lärarinnor vid folkskolor, högre folkskolor eller kommunala mellanskolor, vid småskolor eller vid mindre folkskolor, f. d. biträ-

dande eller extra ordinarie lärare och lärarinnor vid folkskolor, f. d. lärare och lärarinnor vid med folkskoleseminarier förenade övningsskolor, vid av landsting eller städer upprättade småskoleseminarier, vid privata småskoleseminarier, vid lappmarks ecklesiastikverks skolor, vid enskilda skolor och barnhem ävensom vid av landsting eller städer inrättade skyddshem.

Till f. d. befattningshavare av nu angivna slag, vilka vid början av år 1918 ägde åtnjuta pension från folkskolläraernas pensionsinrättning eller understöd från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt, utgår, enligt beslut vid årets lagtima riksdag, krigstidstillägg med 200 kronor jämte en tredjedel av årsbeloppet av vederbörande befattningshavare tillerkänd pension eller understöd, dock tillhoppa högst med 700 kronor. Därvid hava för sådana f. d. lärare och lärarinnor, som enligt beslut vid 1917 års riksdag för innevarande år erhålla understöd utöver vederbörande eljest tillerkända pensions- eller understödsförmåner, vissa inskränkande bestämmelser stadgats.

Kostnaderna för nämnda vid lagtima riksdagen beviljade krigstidstillägg upptogos till 1,100,000 kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag skulle till ovan uppräknade grupper f. d. lärare och lärarinnor utgå extra krigstidstillägg med en tredjedel av vad å 1918 års senare hälft belöper av den pension eller det årliga understöd, varå krigstidstillägg beräknas enligt oförmälda kungörelse den 31 maj 1918, dock med högst 250 kronor.

Kungl. Maj:ts
förslag.

Av nämnda extra krigstidstillägg skulle jämväl sådana pensionärer komma i åtnjutande, som på grund av ovanberörda inskränkande bestämmelser helt fränkants eller endast med minskade belopp erhållit del av de vid lagtima riksdagen beviljade krigstidstillägg.

Enligt till grund för propositionen liggande beräkningar skulle kostnaderna för det sålunda föreslagna extra krigstidstillägget uppgå till 258,000 kronor.

Med beaktande av vad motionärerna uttalat beträffande önskvärdheten av att utöver Kungl. Maj:ts förslag bereda ökat dyrtidsbidrag åt dessa pensionärer, har utskottet, i enlighet med herr Waldéns i detta hänseende gjorda hemställan och i överensstämmelse med vad utskottet i sitt utlåtande nr 2 föreslagit i fråga om ytterligare dyrtidsbidrag till statens f. d. befattningshavare i allmänhet, funnit sig böra tillstyrka, att jämväl till nu ifråvarande pensionärer utbetalas, förutom det av Kungl. Maj:t förordade procentuella extra tillägget, ett ytterligare belopp av 100 kronor, dock tillhoppa högst 350 kronor.

Utskottets
yttrande.

I fråga om de närmare villkoren för utbetalandet av detta extra krigstidstillägg torde böra gälla vad Kungl. Maj:t härutinnan föreslagit.

Utgifterna för ett dyrtidsbidrag till ifrågavarande pensionärer i nu av utskottet förordade omfattning skulle enligt verkställda beräkningar komma att belöpa sig till 428,000 kronor eller 170,000 kronor mera än som av Kungl. Maj:t föreslagits.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 6 ävensom herrar Hanssons i Mora-Noret och Berglunds samt herr Waldéns i ämnet väckta motioner må

1) för beredande av extra krigstidstillägg för tiden från och med den 1 juli till och med den 31 december 1918 åt sådana f. d. befattningshavare, som avses i Kungl. Maj:ts kungörelse den 31 maj 1918 (Svensk författningssamling nr 394) angående krigstidstillägg för år 1918 åt pensionerade lärare och lärarinnor vid folk- och småskolor m. fl., å extra tilläggsstat för år 1918 under tionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag å 428,000 kronor;

2) besluta, att det extra krigstidstillägget skall till vederbörande f. d. befattningshavare eller, om han efter juni månads utgång avlidit, till hans stärbhusdelägare utgå med 100 kronor jämte en tredjedel av vad å 1918 års senare hälft belöper av den pension eller det årliga understöd, varå krigstidstillägg beräknas enligt omförmälda kungörelse den 31 maj 1918, dock att det extra krigstidstillägget icke må överstiga 350 kronor;

3) besluta, att i fråga om det extra krigstidstillägget skall i övrigt i tillämpliga delar gälla vad angående krigstidstillägg finnes stadgat i nyssberörda kungörelse; dock med iakttagande

att det extra krigstidstillägget skall enligt de i det föregående angivna grunder utgå jämväl till sådan f. d. lärare och lärarinna, vilken, enligt beslut av 1917 års riksdag, för år 1918 erhåller understöd utöver vederbörande eljest tillerkända pensions- och understödsförmåner, samt

att den, som efter utgången av juni månad 1918 avgått med pension, å denna erhåller extra krigstidstill-

lägg med ett belopp, motsvarande vad han i sådant avseende skolat uppbära, om han den 1 juli 1918 redan varit pensionerad, minskat med det extra krigstidstillägg, han såsom befattningshavare efter sistnämnda dag åtnjutit.

Stockholm den 23 november 1918.

På utskottets vägnar:

JOHAN BECK-FRIIS.

Närvarande: Se under utlåtande nr 3.
